

АНДРІЙ БАБІНЕЦЬ НЕСКОРЕНІ

ХУДОЖНЬО-ДОКУМЕНТАЛЬНИЙ НАРИС

А Убийко приглядався до молоді. Помітив, що окремі хлопці не так танцюють, як сільські. Володя, Жора, Сергій — так звали колишніх військовополонених — також поглядали загадково. Коли ж почали розходитись, всі четверо, наче змовились, пішли в одному напрямі. Наздогнали один одного.

— Що, мужики, може так і до кінця війни протанцюєм? — сказав Жора і наче натиснув у душі на найбільш болючу нервову струну.

Дійшли до школи. Німа будівля, окутана пустим мороком, десь валували сосаки. Саме за школою можна було спокійно погемоніти. Що робити? — Це питання стояло в кожного кісткою попереk горла. Висновок один: шукати партизанів.

Василь зліпив грубку у Власовій хатині. Грїла вона дооре. Но вечорах збирались сусїди, говорили про те, як перебути голодну зиму. Згадували про вїну. Дїшли чутки и сюди, що нїмця добре під Москвою поколошматили. Убийко у розмову майже не встрявав, хоч і бачив у очах ось це запитання, яке пекло вогнем совість: «Що робити?».

Якось Василь сидів у хаті і ладив чоботи. Уляни і Власа вдома не було. Хтось тихенько постукав у двері і відразу ж появился Степан Пастушок — доорин і сердечний сусідський юнак. З-під поли якоїсь невизначеної одежини витягнув книгу. Убийко здригнувся: то була книжка про Й. В. Сталіна. Обидва трохи помовчали, а потім Степан почав розпитувати про вождя. Василь відповів на всі його запитання і порадив заховати книжку якнайкраще.

Із свідчень Степана Петровича Пастушка: «Василь жив у Власа. Спочатку дуже погано виглядав. Але по натурі веселий. Грав на гармошці по вечорах. Молодь його любила. Говорив українською мовою, але явно з акцентом. Нічого підозрілого я за ним не помічав. А книжка про Сталіна в мене справді була.

Час був дуже страшний, тому плєнні (як ми їх називали) нам нічого не говорили. Разом ми їх ніколи не бачили, а завжди з усією молоддю».

Увечері Убийко розказав про цей випадок своїм друзям. Степанові вірили, знали його. Але Жора Вершинін нагадав:

— В Гоці сказали, щоб більше нікого до групи не залучали.

На той час про підпільну групу в Ілліні знали підпільники Гоці. Зв'язок підтримували через Сидя Жору. Кутковець добре пам'ятав, кого куди розіслати з військовополонених. Саме на них мав найбільшу надію,

Зустрічались, як завжди, у школі. Тут і приглянулись до молодої вчительки. Звали її Зіна. Зінаїда Микитівна Безюк. Познайомившись з нею, довго вивчали і, нарешті, переконались, що дівчина вона надійна. Особливо після одного випадку.

Невеличка на зріст, вчителька навчала дітей. Іллінці платили їй за це продуктами. І ось хлопці помітили, що бере вона навіть окрайці хліба, все, що їй давали. А потім з важкими чемоданами ішла до шляху. Пізніше догадка хлопців підтвердилась: дівчина возила продукти в Рівне і передавала їх військовополоненим.

Із свідчень Симчук (Ткачук) Антоніни Гордіївни: «У роки війни в нас в Ілліні працювала школа. Навчала нас Зінаїда Микитівна. Одного разу вчителька попросила мене і Віру Гузь допомогти їй піднести чемодани до шосе. Раптом один з чемоданів відкрився, і ми побачили хліб. Там були черстві окрайці, цілі буханки і навіть огризки».

Антоніна Гордіївна розповіла також і про Василя Убийка. Пригадала навіть, як її батько Гордій возив Василя у Гоцу, коли той захворів тифом.

Зберігся один лист В. П. Убийка уже по війні, де він дуже тепло описує про сім'ю Ткачуків: «Хочу сказати про Гордія і Мариську — це були чудові, прості і добрі люди. Коли я захворів тифом, Гордій возив на своєму коні мене в лікарню в Гоцу. У них була піонерського віку дочка Тоня».

Село постійно жило в тривозі. Але до Власа Горбачука часто збиралися односельчани. У кожного якісь потреби, а то просто погомоніти. Ось зайшла Марія-вдова. Чоловік був головою сільради, то її розстріляли фашисти. Треба їй сапку зробити. А ось статеchno привітався веселий здоровань. По-вличному його чомусь звали Піп. Молодшого сина забрали в Німеччину на роботи. А дочка-красуня, хоч і час був воєнний, вийшла заміж за сина мельника. Хотів щось Піп розказати, але, видно, так і не рішився. Затє дід Дорошук, старий вояка, за царя воював, при вході до господи одразу наробив шуму:

(Продовження. Поч. в №№ 18, 19).